

Likumprojekta „Grozījums likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” anotācija

I. Kādēļ normatīvais akts ir vajadzīgs	
1. Atsauce uz Deklarāciju par Ministru kabineta iecerēto darbību, politikas plānošanas dokumentu un citiem dokumentiem, kuros dots uzdevums izstrādāt normatīvā akta projektu	Ar Ministru kabineta 2009.gada 24.septembra rīkojumu Nr.654 „Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas programmu 2009.-2013.gadam” apstiprinātās programmas 22.punkts.
2. Pašreizējās situācijas raksturojums	<p>Demokrātiskā sabiedrībā valsts varas pārstāvji tiek pakļauti pastāvīgai sabiedrības kontrolei un jebkurai valsts amatpersonai ir pienākumus nodrošināt savu darbību sabiedrības interesēs, ievērojot normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteiktos ierobežojumus, aizliegumus un pienākumus, tādējādi, radot sabiedrības uzticību valsts amatpersonu darbībai.</p> <p>Minētais izriet no likuma ”Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 2.pantā noteiktā mērķa - nodrošināt valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījuma partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētību uz valsts amatpersonas darbību, veicināt valsts amatpersonu darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, kā arī sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai.</p> <p>Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 26.pants paredz valsts amatpersonu deklarāciju publisko pieejamību, proti, masu saziņas līdzekļu darbiniekiem, kā arī citām personām ir tiesības iepazīties ar jebkuras valsts amatpersonas publiski pieejamās valsts amatpersonas deklarācijas daļu, kā arī publicēt tajās ietvertās ziņas, taču likumā nav paredzētas sabiedrības tiesības iegūt informāciju par</p>

valsts amatpersonas darbībā konstatēto likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumu.

Konstatējot valsts amatpersonu darbībā likuma ”Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumu, valsts amatpersona normatīvajos aktos noteiktā kārtībā tiek saukta pie atbildības, t.i., administratīvās atbildības, kriminālatbildības un civiltiesiskās atbildības. Vienlaikus, lai nodrošinātu valsts amatpersonas atbildību sabiedrības priekšā un tās darbības atklātumu, nepieciešams papildināt likumu, piešķirot tiesības kompetentajām institūcijām (amatpersonā) informēt sabiedrību par jebkuras valsts amatpersonas izdarītajiem „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumiem, atklājot personas datus, neatkarīgi no tā, vai amatpersona saukta pie likumā paredzētās atbildības vai nē.

Vienlaikus atzīmējams, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk-Birojs), pamatojoties uz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 7.panta pirmās daļas 13.punktu, kopš 2007.gada Biroja mājas lapā ievieto informāciju par Biroja pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās, aprakstot valsts amatpersonu pieļauto pārkāpumu būtību un piemēroto sodu, taču, ievērojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasības, netiek publiskota informācija, kas ļautu identificēt konkrēto valsts amatpersonu.

Biroja šobrīd esošā prakse liecina, ka sabiedrība no masu informācijas līdzekļu (preses, TV, interneta portāli, radio, u.c.) sniegtās informācijas uzzina tikai par atsevišķu valsts amatpersonu izdarītajiem pārkāpumiem. Masu informācijas līdzekļi par valsts amatpersonām izdarītajiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” uzzina informāciju tikai gadījumos, kad amatpersona tiesā pārsūdz lēmumu administratīvo pārkāpumu lietā vai arī tad, kad informāciju publisko

	<p>attiecīgajā administratīvajā procesā iesaistītās personas. Līdz ar to, secināms, ka nav nodrošināta vienlīdzība, jo netiek sniegta informācija par visām valsts amatpersonām, kuru darbībā konstatēts likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpums, bet gan tikai atsevišķām, masu informācijas līdzekļu interesi izraisījušām amatpersonām. Turklāt pastāv risks, ka informācija, kas iegūta ne no institūcijām (amatpersonām), kas konstatējušas likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumu vai izskatījušas administratīvo pārkāpumu lietu, tiek publiskota neprecīzi, tādējādi apdraudot sabiedrības intereses saņemt patiesu informāciju un iespējams, nodarot kaitējumu arī valsts amatpersonai, par kuru tā tiek publiskota.</p> <p>Ņemot vērā minēto, lai nodrošinātu valsts amatpersonas darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, nepieciešams kompetentajām institūcijām (amatpersonām) piešķirt tiesības informēt sabiedrību par valsts amatpersonu, atklājot personas datus, izdarītajiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumiem.</p>
<p>3. Normatīvā akta projekta būtība</p>	<p>Likumprojekts paredz papildināt likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ar jaunu pantu, nosakot, ka Birojs, kā arī citas valsts institūcijas un valsts amatpersonas atbilstoši minētajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, konstatējot valsts amatpersonas darbībā likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumu, informē par to sabiedrību, atklājot arī attiecīgās valsts amatpersonas personas datus.</p> <p>Valsts amatpersonas darbība publisko tiesību jomā, veicot ar amata pienākumiem saistītas darbības, ir pakļautas sabiedrības uzmanībai un kontrolei, tādējādi sabiedrībai ir dodama priekšroka un par objektīvi</p>

	<p>nozīmīgākām ir atzīstamas sabiedrības tiesības iegūt informāciju par valsts amatpersonu rīcību salīdzinājumā ar attiecīgo valsts amatpersonu Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā ietvertajām tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Šāda atziņa, līdzīgā gadījumā, kas saistīts ar informācijas iegūšanu par valsts amatpersonu darbību, ir izdarīta arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 16.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-162, 11.punktā (<i>skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumi un lēmumi 2005.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 658.lpp.</i>).</p> <p>Vienlaikus atzīmējams, ka Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 26.septembra lēmumā (lietas Nr.A42480306; SKA-525/2008) ir norādīta atziņa, ka jebkurš cilvēks jeb fiziska persona principā ir privātpersona un līdz ar to pamattiesību subjekts. Vienlaikus, īstenojot Latvijas Republikas Satversmes 101.pantā paredzētās pamattiesības pildīt valsts dienestu, cilvēks vienlaikus kļūst arī par valsts pārvaldes subjektu. Proti, valsts dienestā esoša persona jautājumos, kas attiecas uz valsts dienesta pildīšanu, uzstājas nevis kā privātpersona, bet kā valsts dienesta sastāvdaļa. Piemēram, ierēdnis administratīvo aktu izdod nevis kā privātpersona, bet kā iestāde. Tiesnesis tiesu spriež nevis kā privātpersona, bet kā valsts varas orgāns. Šādos gadījumos cilvēks neīsteno savas pamattiesības, bet īsteno valsts varu. Valsts nav pamattiesību subjekts, līdz ar to cilvēks jautājumos, kuros tas uzstājas kā valsts varas subjekts, nevar atsaukties uz pamattiesībām.</p>
4. Cita informācija	Nav
<p>II. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību</p>	

<p>1. Vispārēja ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības pārmaiņām</p>	<p>Likumprojekts vispārīgi ietekmēs sabiedrību, proti, nodrošinot publisku pieejamību informācijai par valsts amatpersonu izdarītajiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumiem, atklājot tās personas datus, sabiedrībai būtu iespēja novērtēt attiecīgās amatpersonas rīcību, kā arī šādas informācijas pieejamība veicinās sabiedrības līdzdalību citu pārkāpumu, kas saistīta ar korupcijas novēršanas jomu, atklāšanā.</p>
<p>II sadaļas 2. un 3.punkts, kā arī 6.punkts – projekts šīs jomas neskar.</p>	
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un administratīvo slogu fiziskām personām</p>	<p>Ikvienai personai būs pieejama informācija par valsts amatpersonu izdarītajiem likumpārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā. Administratīvais slogs fiziskām personām nepieaugs.</p>
<p>5. Sociālā ietekme: 5.1. sociālās situācijas izmaiņas; 5.2. nodarbinātība</p>	<p>Atklātība un informācijas pieejamība sabiedrībai par valsts amatpersonu izdarītajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā veicinās sabiedrības uzticību valsts amatpersonu darbībai kopumā, uzlabos sadarbību ar sabiedrību, lai atklātu valsts amatpersonu darbībā arī</p>

	citus iespējamus likumpārkāpumus.
7. Cita ietekme	NAV
III. sadaļa –projekts šīs jomas neskar	
VI. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu	
1. Kādi normatīvie akti (likumi un Ministru kabineta noteikumi) papildus jāizdod un vai ir sagatavoti to projekti, to būtība, kā arī ministrija, kura ir atbildīga par tā sagatavošanu. Par Ministru kabineta noteikumiem (arī tiem, kuru izdošana ir paredzēta izstrādātajā likumprojektā) - norāda to izdošanas mērķi un galvenos satura punktus, kā arī termiņu, kādā paredzētos noteikumus izstrādāt	Birojs sagatavojis likumprojektu „Grozījums Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, papildinot kodeksa 277.pantu ar ceturto daļu, kas paredz institūciju (amatpersonu), kas izskata šā kodeksa 166. ²⁷ -166. ³³ pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu lietas, tiesības par pārkāpēju un viņam uzlikto sodu paziņot sabiedrībai, kā arī pārkāpēja darbavietai.
2. Cita informācija	Nav
V. – VI. sadaļa –projekts šīs jomas neskar	
VII. Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde	
1. Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde no valsts un pašvaldību puses – vai tiek radītas jaunas valsts institūcijas vai paplašinātas esošo institūciju funkcijas	Jaunas valsts institūcijas netiek radītas, kā arī netiek paplašinātas esošo institūciju funkcijas. Projekta normu izpildi nodrošinās Birojs.
2. Kā sabiedrība tiks informēta par normatīvā akta ieviešanu	Likums pēc tā pieņemšanas tiks publicēts oficiālajos laikrakstos “Latvijas Vēstnesis” un “Latvijas Republikas Saeimas un Ministru

	Kabineta Ziņotājs”, ievietots Normatīvo aktu informācijas sistēmā (NAIS), kā arī tiks publicēts portālā www.likumi.lv .
3. Kā indivīds var aizstāvēt savas tiesības, ja normatīvais akts viņu ierobežo	Indivīds var aizstāvēt savas tiesības Administratīvā procesa likumā, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā paredzētajā kārtībā, tas ir, Biroja administratīvos aktus un faktisko rīcību persona var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.
4. Cita informācija	Nav